

Képek szerzői, forrásai:

A 17. ábra részeiként:
Pannon szikes sztyepp és mocsár: KALOTÁS ZSOLT
Kontinentális (szubkontinentális peripannon) cserjés: KALOTÁS ZSOLT
Pannon sziklagyep: KALOTÁS ZSOLT
Pannon lejtősztyepp: FARKAS SÁNDOR
Síkági pannon löszgyep: KALOTÁS ZSOLT
Pannon homoki gyepek: FARKAS SÁNDOR
Keménfyas ligeterdő: FARKAS SÁNDOR
Pannon gyertyános-tölgyes: FARKAS SÁNDOR
Pannon molyhos tölgyes: KALOTÁS ZSOLT
Szikai tölgyes: FARKAS SÁNDOR
Pannon cseres-tölgyes: FARKAS SÁNDOR
Pannon homoki borókás-nyáras: KALOTÁS ZSOLT

A 18. ábra részeiként:
Dobozi pikkelyescsiga (*Kovacsia kovaci*): KALOTÁS ZSOLT
Magyar tarsza (*Isophya costata*): KALOTÁS ZSOLT
Lápi póc (*Umbra krameri*): KALOTÁS ZSOLT
Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetser*): SALLAI ZOLTÁN
Gulipán (*Recurvirostra avosetta*): KALOTÁS ZSOLT
Kerecsensólyom (*Falco cherrug*): KALOTÁS ZSOLT
Kék vércse (*Falco vespertinus*): KALOTÁS ZSOLT
Nagy kócsag (*Egretta alba*): KALOTÁS ZSOLT
Parlagi sas (*Aquila heliaca*): KALOTÁS ZSOLT
Túzok (*Otis tarda*): KALOTÁS ZSOLT
Óriás koraidenevér (*Nyctalus lasiopterus*): ESTÓK PÉTER
Északi pocok (*Microtus oeconomus*): KALOTÁS ZSOLT
Magyar kökércsin (*Pulsatilla flavescens*): KALOTÁS ZSOLT
Magyar nőszirm (*Iris aphylla hungarica*): KALOTÁS ZSOLT
Magyarföldi husáng (*Ferula sadleriana*): KALOTÁS ZSOLT
Mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*): KALOTÁS ZSOLT

156–167. oldal: TERMÉSZETI VESZÉLYEK
(szerk.: SZABÓ JÓZSEF, SCHWEITZER FERENC, HORVÁTH GERGELY)

Szerzők:
PROF. EM. DR. SZABÓ JÓZSEF, DSc, DE TTK, Földtudományi Intézet, Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Debrecen
PROF. EM. DR. SCHWEITZER FERENC, DSc, MTA CSFK FTI, Budapest
DR. HORVÁTH GERGELY, CSc, ny. főiskolai tanár, MTA CSFK FTI, Budapest
BIHARI ZITA, osztályvezető, OMSZ, Budapest
DR. CZIGÁNY SZABOLCS, PhD, egyetemi docens, tanszékvezető, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék, Pécs
DR. FÁBIÁN SZABOLCS, PhD, egyetemi docens, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék, Pécs
PROF. EM. DR. GÁBRIS GYULA, DSc, ELTE TTK FFI, Természet-földrajzi Tanszék, Budapest
IVÁNYI KRISZTINA, osztályvezető, OVf, Belvízvédelmi és Öntözési Főosztály, Budapest
PROF. EM. DR. KERÉNYI ATTILA, DSc, DE TTK, Földtudományi Intézet, Tájvédelmi- és Környezetföldrajzi Tanszék, Debrecen
PROF. EM. DR. LÓKI JÓZSEF, DSc, DE TTK, Földtudományi Intézet, Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Debrecen
MAGYAR DONÁT, főtanácsos, Országos Közegészségügyi Intézet, Országos Környezetegészségügyi Igazgatóság, Levegőhigiénés és Aerobiológiai Osztály, Budapest
MÁNYOKI GERGELY, Országos Közegészségügyi Intézet, Országos Környezetegészségügyi Igazgatóság, Levegőhigiénés és Aerobiológiai Osztály, Budapest
DR. MOLNÁR ZSOLT, DSc, tudományos tanácsadó, csoportvezető, MTA ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót
DR. NÉGYESI GÁBOR, PhD, egyetemi adjunktus, DE TTK, Föld-tudományi Intézet, Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Debrecen
DR. PÁSZTOR LÁSZLÓ, PhD, tudományos főmunkatárs, osztályvezető, MTA Agrártudományi Kutatóközpont, Talajtani és Agrokémiai Intézet, Talajterképezési és Környezetinformatikai Osztály, Budapest
PROF. DR. PÁTZAY GYÖRGY, PhD, egyetemi tanár, NKE, Katasztrófa-védelmi Intézet, Iparbiztonsági Tanszék, Budapest
DR. PIRKHOFFER ERVIN, PhD, egyetemi docens, intézeti igazgató-helyettes, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék, Pécs
PROF. DR. SZABÓ MÁRIA, DSc, egyetemi tanár, ELTE TTK FFI, Környezet- és Tájföldrajzi Tanszék, Budapest
SZENTIVÁNYI ÁRPÁD, főosztályvezető, Országos Vízügyi Főigazgatóság, Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Főosztály, Budapest
DR. SZÖVÉNYI GERGELY, PhD, ELTE TTK, Biológiai Intézet, Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék, Budapest
DR. TÓTH LÁSZLÓ, tudományos munkatárs, MTA CSFK GGI, Kövesligethy Radó Szeizmológiai Observatórium, Budapest
UDVARDY ORSOLYA, Országos Közegészségügyi Intézet, Országos Környezetegészségügyi Igazgatóság, Levegőhigiénés és Aerobiológiai Osztály, Budapest

DR. VARGA GÁBOR, PhD, egyetemi adjunktus, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék, Pécs
VARGA GYÖRGY, vízrajzi referens, OVf, Vízjelző és Vízrajzi Főosztály, Budapest

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A természeti veszélyek és katasztrófák áttekintő rendszere: SZABÓ JÓZSEF
2. A Magyarországon évente előforduló földrengések száma és a történelmi idők legjelentősebb földrengései: TÓTH LÁSZLÓ. Grafika: KERESZTESI ZOLTÁN
3. Várható földrengés-intenzitások: TÓTH LÁSZLÓ, MÓNUS PÉTER, GYÖRI ERZSÉBET. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
4. Szeizmikus zónák: TÓTH LÁSZLÓ, MÓNUS PÉTER, GYÖRI ERZSÉBET. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
5. Felszínmozgások (főként csuszamlásos) veszélyek Magyarországon: SZABÓ JÓZSEF
6. Felszínmozgás: SCHWEITZER FERENC, SZABÓ JÓZSEF. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
7. Csuszamlásos veszélyek és formák a Hernád-völgy magaspartján: SZABÓ JÓZSEF. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
8. Felszínmozgások a Dunakömlőd–Paks közötti magasparton: SCHWEITZER FERENC. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
9. Légnyomás és szélmező (2014. május 15. 19:00): HORVÁTH ÁKOS. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN, MEZEI GÁSPÁR
10. A tengerszintűi légnyomás és a hőmérséklet: BABOLCSAI GYÖRGY. Kartográfia: GULYÁS ZOLTÁN, MEZEI GÁSPÁR
11. A legmagasabb nappali hőmérséklet (1987. január 12.): KOVÁCS TAMÁS. Kartográfia: MEZEI GÁSPÁR
12. A hótakaró vastagsága (1987. január 12.): KOVÁCS TAMÁS. Kartográfia: MEZEI GÁSPÁR
13. A 2013. május 30. 7:00 és június 3. 7:00 közötti csapadékösszeg Közép-Európában: HOMOKINÉ UVJÁRY KATALIN. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
14. Az időjárási frontok és a meleg, nedves szállítószalag helyzete: HOMOKINÉ UVJÁRY KATALIN. Kartográfia: GULYÁS ZOLTÁN, MEZEI GÁSPÁR
15. Standardizált csapadékindex (SPI)-értékek kategorizálása: OMSZ
16. A standardizált csapadékindex (SPI) augusztusi hathavi országos értékei: LAKATOS MÓNIKA. Grafika: KERESZTESI ZOLTÁN
17. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) országos átlagai (1893–2012): PÁLFAI IMRE. Grafika: KERESZTESI ZOLTÁN
18. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) sokévi átlagai: PÁLFAI IMRE. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN, MEZEI GÁSPÁR
19. Potenciális szelérozió: LÓKI JÓZSEF, NÉGYESI GÁBOR. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
20. Talajerózió: PÁSZTOR LÁSZLÓ, WÁLTNER ISTVÁN, CENTERI CSABA. Kartográfia: KOCZÓ FANNI
21. Az erdőtűz kialakuláshoz kedvező időjárási feltételek az Angström-erdőtűzindex alapján: OMSZ. Kartográfia: MEZEI GÁSPÁR
22. Vegetáció- és erdőtűzek Magyarországon (2007–2016): DEBRECENI PÉTER
23. Árvízvédelem és árvízveszélyeztetettség: GÖNCZ BENEDEK. Kartográfia: AGÁRDI NORBERT
24. Villámárvízet okozó időjárási helyzet: HORVÁTH ÁKOS. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
25. Villámárvíz-veszélyeztetettség: CZIGÁNY SZABOLCS, PIRKHOFFER ERVIN. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
26. Özönfajok inváziójának mértéke: HORVÁTH FERENC, MOLNÁR ZSOLT és a MÉTA Program résztvevői. Kartográfia: Koczó Fanni
27. Belvízvédelem és belvíz-veszélyeztetettség: BOZÁN CSABA, KÖRÖSPARTI JÁNOS, TURI NORBERT, MÜLLER TAMÁS, TAKÁCS KATALIN, LABORCZI ANNAMÁRIA, PÁSZTOR LÁSZLÓ. Kartográfia: AGÁRDI NORBERT
28. Az ürmölevélű parlagfű elterjedése: BARTHA DÉNES és mtsai. Kartográfia: Koczó Fanni
29. A parlagfűpollen légtéri koncentrációjának jellemző országos eloszlása: MÁNYOKI GERGELY, UDVARDY ORSOLYA, MAGYAR DONÁT. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN
30. Természeti veszélyek: SZABÓ JÓZSEF. Kartográfia: KERESZTESI ZOLTÁN

Irodalom:

BARTHA D. – KIRÁLY G. – SCHMIDT D. – TIBORCZ V. – BARINA Z. – CSIKY J. – JAKAB G. – LESKU B. – SCHMOTZER A. – VIDÉKI R. – VOITKÓ Á. – ZÓLYOMI Sz. (szerk.) 2015: Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron. 329 p.
BIHARI Z. (szerk.) 2012: Délkelet-Európai Aszálykezelési Központ – DMCSEE: összefoglaló a projekt eredményeiről. OMSZ, Budapest. 42 p.
BOZÁN Cs. – KÖRÖSPARTI J. – ANDRÁSI G. – TURI N. – PÁSZTOR L. 2017: Inland excess water hazard on the flat lands in Hungary. Columella: Journal of Agricultural and Environmental Sciences 4. 1. (suppl.) pp. 11–14.

CZIGÁNY Sz. – PIRKHOFFER E. – BALASSA B. – BUGYA T. – BÖTKÖS T. – GYENIZSE P. – NAGYVÁRADI L. – LÓCZY D. – GERESDI I. 2010: Villámárvíz mint természeti veszélyforrás a Dél-Dunántúlon. Földrajzi Közlemények 134. 3. pp. 281–298.

DEBRECENI P. 2016: A 2016. évi vegetációtűz-szezon bemutatása. FIRELIFE erdőtűz-megelőzési projekt: LIFE 13 INF/HU/000827. http://erdotuz.hu/wp-content/uploads/2017/01/Erdőtűzek-Magyarországon2016-ban.pdf
DÖVÉNYI Z. (szerk.) 2012: A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1352 p.
FODOR T-NÉ – HORVÁTH Zs. – SCHEUER Gy. – SCHWEITZER F. 1981: A Dunakömlőd–Paks közötti dunai magaspárt mérnökgeológiai térképezése és vizsgálata. Földtani Közöny 111. 2. pp. 258–280.
GÁBRIS Gy. – SZABÓ J. (szerk.) 2013: Általános természetföldrajz I–II. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 414, 484 p.
KERÉNYI A. 1991: Talajerózió. Akadémiai Kiadó, Budapest. 221 p.
LÓKI J. 2014: A szelérozió és az ellene való védekezés. In: Szabó L. – REMENYIK B. (szerk.): Talajvédelem - környezet(táj)védelem. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő. pp. 89–134.
MARKÓ V. – POZSGAI G. 2009: A harlekinkatica (Harmonia axyridis Pallas, 1773) (Coleoptera, Coccinellidae) elterjedése Magyarországon és megjelenése Romániában, Ukrajnában. Növényvédelem 45. 9. pp. 481–490.

McKEE, T. B. – DOESKEN, N. J. – KLEIST, J. 1993: The relationship of drought frequency and duration to time scales. In: 8th Conference on Applied Climatology. American Meteorological Society, Anaheim. pp. 179–184.

MÉSZÁROS E. – SCHWEITZER F. (szerk.) 2002: Föld, víz, levegő. Magyar tudománytár I. MTA Társadalomkutató Központ–Kossuth Kiadó, Budapest. 511 p.

MIHÁLY B. – BOTTA-DUKÁT Z. 2004: Özönnövények: biológiai inváziók Magyarországon. Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest. 408 p.

OMSZ: Tanulmányok szélsőséges időjárási helyzetekről. OMSZ honlapja: http://met.hu/ismeret-tar/erdekessegek_tanulmanyok/ PÁLFAI I. 1990: Description and forecasting of droughts in Hungary. In: 14th Congress on Irrigation and Drainage: No. 1-C. International Commission on Irrigation and Drainage, New Delhi. pp. 151–158.

PÁSZTOR L. – KÖRÖSPARTI J. – BOZÁN Cs.-LABORCZI A. – TAKÁCS K. 2015: Spatial risk assessment of hydrological extremities: Inland excess water hazard, Szabolcs-Szatmár-Bereg County, Hungary. Journal of Maps 11. 4. pp. 636–644.

PÁSZTOR L. – WÁLTNER I. – CENTERI Cs. – BELÉNYESI M. – TAKÁCS K. 2016: Soil erosion of Hungary assessed by spatially explicit modelling. Journal of Maps 12. Suppl. 1. pp. 407–414.

RAKONCZAI J. 2003: Globális környezeti problémák. Lazi Könyvkiadó, Szeged. 190 p.

SCHWEITZER F. 2006: Csuszamlásveszélyes dunai magaspartok, kapcsolatuk a vonalas létesítményekhez és a településekhez. In: KÓKAI S. (szerk.): Földrajz és Turizmus. Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Földrajz Tanszék, Nyíregyháza. pp. 291–297.

SCHWEITZER F. 2011: Katasztrófák tanulságai: stratégiai jellegű természetföldrajzi kutatások. MTA FKI, Budapest. 195 p.

SZABÓ J. 1996: Csuszamlásos folyamatok szerepe a magyarországi tájak geomorfológiai fejlődésében. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 233 p.

SZABÓ J. – DÁVID L. (szerk.) 2006: Antropogén geomorfológia. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 318 p.

SZABÓ J. – LÓKI J. – TÓTH Cs. – SZABÓ G. 2007: Természeti veszélyek Magyarországon. Földrajzi Értesítő 56. 1–2. pp. 15–37.

SZALAI S. – LAKATOS M. 2011: Az éghajlatváltozás és az aszály. In: LAKATOS M. (szerk.): Változó éghajlat és következményei a Kárpát-medencében: 36. Meteorológiai Tudományos Napok. OMSZ, Budapest. pp. 147–155.

TÓTH L. – MÓNUS P. 2013: Földrengések és földrengésveszély. Florian Express 22. 11. pp. 448–452.

TÓTH L. – MÓNUS P. – GYÖRI E.: Magyarország földrengés-veszélyeztetettsége. In: Magyarországi Földrengési Információs Rendszer (MFIR). Georisk Kft., Budapest. www.foldrenges.hu.
TÓTH L. – MÓNUS P. – GYÖRI E. – ZSIROS T. 2011: A földrengések elleni védekezés stratégiája. In: SCHWEITZER F. (szerk.): Katsztrófák tanulságai: stratégiai jellegű természetföldrajzi kutatások. MTA FKI, Budapest. pp. 164–174.

TÓTH L. – MÓNUS P. – KISZELY M.: Magyarországi földrengések évkönyve 1995–2016. www.georisk.hu/Bulletin/bulletinh.html
VÖLGYESI L. – TÓTH L. – GYÖRI E. – MÓNUS P. 2014: Budapest idősebb belvárosi épületeinek földrengésbiztonsága. Építés – Építészettudomány 42. 1–2. pp. 1–22.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A természeti veszélyek és katasztrófák áttekintő rendszere: saját szerkesztés
2. A Magyarországon évente előforduló földrengések száma és a történelmi idők legjelentősebb földrengései: saját szerkesztés
3. Várható földrengés-intenzitások: saját szerkesztés
4. Szeizmikus zónák: saját szerkesztés
5. Felszínmozgások (főként csuszamlásos) veszélyek Magyarországon: saját szerkesztés

6. Felszínmozgás: saját szerkesztés
7. Csuszamlásos veszélyek és formák a Hernád-völgy magaspartján: saját szerkesztés
8. Felszínmozgások a Dunakömlőd–Paks közötti magasparton: saját szerkesztés
9. Légnyomás és szélmező (2014. május 15. 19:00): OMSZ, Siófoki Viharjelző Observatórium, Siófok
10. A tengerszintűi légnyomás és a hőmérséklet: OMSZ
11. A legmagasabb nappali hőmérséklet (1987. január 12.): OMSZ
12. A hótakaró vastagsága (1987. január 12.): OMSZ
13. A 2013. május 30. 7:00 és június 3. 7:00 közötti csapadékösszeg Közép-Európában: OMSZ
14. Az időjárási frontok és a meleg, nedves szállítószalag helyzete: OMSZ
15. Standardizált csapadékindex (SPI)-értékek kategorizálása: OMSZ
16. A standardizált csapadékindex (SPI) augusztusi hathavi országos értékei: OMSZ
17. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) országos átlagai (1893–2012): saját szerkesztés

ÁBRÁK, TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

MAGYARORSZÁG DIÓHÉJBAN	oldal
1. Közigazgatás	13
2. A Kárpát–Pannon-térség	14–15

FÖLDTAN	oldal
1. Földtörténeti korbeosztás	16
2. A Pangea szuperkontinens a késő-perm idején (260 millió éve)	16
3. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Késő-perm, 260 millió éve	16
4. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Késő-triász, 210 millió éve	17
5. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Középső-jura, 160 millió éve	17
6. A Kárpát–Pannon-térség áttekintő szerkezetföldtani térképe	18–19
7. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Kora-kréta, 140 millió éve	20
8. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Oligocén vége–miocén kezdete, 25 millió éve	20
9. Földtani egységek ősföldrajzi helyzete. Késő-miocén kezdete, pannóniai korszak, 10 millió éve	21
10. Mérnökgeológia	22–23
11. Geotermikus adottságok, hévizek	24
12. A fő felszín alatti ivóvzadók és a jellemző áramlási rendszerek	25
13. Felszín alatti ivóvzadó képződmények	26
14. Energiahordozó ásványi nyersanyagok	28
15. Ércek és nemfémes ásványi nyersanyagok	29
16. Földtan	30–31
17. A kainozóos medencealjzat mélyföldtana	32
18. Földtani szelvények a kainozóos medencealjzat mélyföldtani térképéhez	33

GEOFIZIKA	oldal
1. Jelenkori lemezmozgások a Földközi-tenger medencéje és a Kárpát–Pannon–Balkán-térség területén	36
2. A földkéreg vastagsága	36
3. A közetburok vastagsága	37
4. Mágneses deklináció	37
5. A mágneses térerősség függőleges komponensének anomáliái	37
6. A földi hóáram sűrűsége	38
7. A földrengések hatásai alapján kialakított 12 fokozatú európai makroszeizmikus skála (EMS)	38
8. Földrengések a 456–2014 közötti időszakban	40
9. Vízszintes és függőleges kéregmozgások	41

DOMBORZAT	oldal
1. Budapest felszínalakitana	43
2. Neszmély környékének felszínalakitana	44
3. A Tisazug felszínalakitana	44
4. Lejtőkíttettség a Somogyi-dombság területén	44
5. A Kárpát–Pannon-térség lejtőkategória viszonyai	45
6. A Kárpát–Pannon-térség relatív relief viszonyai	45
7. A Kárpát–Pannon-térség domborzattípusai	46–47
8. A domborzattípus-térkép kategóriái	48
9. Felszínalakitan	50–51
10. Teraszok a Pesti-síkságon	52
11. A paksi téglagyári löszszelvénye	52
12. A Balaton környékének felszínalakitana	54

18. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) sokévi átlagai: saját szerkesztés
19. Potenciális szelérozió: saját szerkesztés
20. Talajerózió: saját szerkesztés
21. Az erdőtűz kialakuláshoz kedvező időjárási feltételek az Angström-erdőtűzindex alapján: OMSZ
22. Vegetáció- és erdőtűzek Magyarországon (2007–2016): DEBRECENI P. (2016)
23. Árvízvédelem és árvízveszélyeztetettség: OVf, Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Főosztály
24. Villámárvízet okozó időjárási helyzet: OMSZ, Siófoki Vihar-jelző Observatórium, Siófok
25. Villámárvíz-veszélyeztetettség: saját szerkesztés
26. Özönfajok inváziójának mértéke: MÉTA adatbázis, MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót
27. Belvízvédelem és belvíz-veszélyeztetettség: saját szerkesztés, NAIK ÖVKI, Szarvas (az OVf megbízása alapján)
28. Az ürmölevélű parlagfű elterjedése: BARTHA D. et al. (2015)
29. A parlagfűpollen légéri koncentrációjának jellemző országos eloszlása: saját szerkesztés
30. Természeti veszélyek: saját szerkesztés

13. A Vértes főbb domborzati formái és képződésük kora	55
14. A bükki Nagy-fennsík felszínalakitana	57

ÉGHAJLAT	oldal
1. Az Országos Meteorológiai Szolgálat állomáshálózata	58
2. A napfénytartam évi menete	59
3. A napfénytartam évi összege	59
4. Évi középhőmérséklet	60
5. Januári középhőmérséklet	60
6. Júliusi középhőmérséklet	60
7. Áprilisi középhőmérséklet	61
8. Októberi középhőmérséklet	61
9. A nyári napok átlagos száma	61
10. A téli napok átlagos száma	61
11. Az első fagyos nap átlagos dátuma	61
12. Az utolsó fagyos nap átlagos dátuma	61
13. Havi középhőmérséklet	61
14. Az évi középhőmérséklet alakulása (1901–2016)	61
15. Az évi középhőmérséklet várható változása	62
16. A csapadék évi összege	62
17. A tavasz csapadékösszege	63
18. A nyár csapadékösszege	63
19. Az ősz csapadékösszege	63
20. A tél csapadékösszege	63
21. Havi átlagos csapadék	63
22. Az évi csapadékösszeg alakulása (1901–2016)	63
23. Az évszakos átlagos csapadékösszeg várható változása	64
24. A hótakarós napok évi száma	65
25. Évi átlagos szélsebesség, uralkodó szélirány	65
26. Átlagos relatív nedvesség januárban	65
27. Átlagos relatív nedvesség júliusban	65
28. Éghajlati körzetek (1981–2010)	66
29. Éghajlati körzetek (1901–1930)	66
30. Éghajlati körzetek (1961–1990)	66
31. Időjárási rekordok	67
32. A hóhullámos napok változása (1981–2016)	67
33. A hóhullámos napok alakulása (1901–2016)	67
34. 20 mm-nél nagyobb csapadékú napok változása (1981–2016)	67
35. 20 mm-nél nagyobb csapadékú napok számának alakulása (1901–2016)	67
36. Budapest és Kékestető bioklíma-diagramja	68
37. A Péczyel-féle makrocirkulációs típusok (2003–2014)	69

VIZEK	oldal
1. A folyók magyarországi vízgyűjtő területe, valamint sokéves közepérvízhozama és fajlagos lefolyása a torkolatnál vagy az országhatáron való kilépésnél (az 1981–2010. évek adatai alapján)	70
2. Magyarország vízforgalmi mérlege a 2001–2010. évek adatai alapján (millió m ³ /év)	70
3. A Kárpát-medence vízhálózatának kialakulása	71
4. A Kárpát–Pannon-térség vízgyűjtő területei	74–75
5. A Balaton a legnagyobb kiterjedése idején	76
6. A Balaton minimális, átlagos és maximális vízállása (1863–2016)	76
7. A Balaton vízháztartási tényezőinek értékei	76
8. A Balaton évi természetes vízkészletváltozása (1921–2016)	76
9. Minimális talajvízállás (1981–2010)	77
10. Maximális talajvízállás (1981–2010)	78
11. A tenyészőidőszak átlagos talajvízállása (1981–2010)	78
12. Két Duna–Tisza közti talajvízkút vízjárása (1931–2014)	79

Képek szerzői, forrásai:

1. Friss csuszamlások a Duna dunaszekcsői magaspartján: OSZVÁLD TAMÁS
2. Friss útszusamlás a Hernád-völgyben Gibárt közelében (2013): SZABÓ JÓZSEF
3. A balatonföldvári magaspart: www.hajozas.hu (Közlési engedély: SZABÓ ZOLTÁN, info@hajozas.hu)
4. Teraszok partvédművek a Duna dunaiújvárosi magaspartja mentén: †KÉZDI ÁRPÁD
5. Szupercella a Balaton fölött: HORVÁTH ÁKOS
6. A Duna árvízének tetőzése Budapesten 2013. június 10-én: RÁCZ GYÖRGY
7. Tavasz szelérozió a Hajdúháton: LÓKI JÓZSEF
8. Talajerózió Somogydöröcske határában: CENTERI CSABA
9. A Tisza gátszakadása 2001-ben Tivadárnál: OVH

13. A hideg és meleg karsztvíztárolók és a karsztvízhasznosítási helyek és jellegük	80
14. A hidrológiai észlelőhálózat	81

TALAJOK	oldal
1. A talaj és a természeti környezet komplex kapcsolatrendszere	82
2. Talajképző tényezők és folyamatok	82
3. Egyszerűsített osztályozási kulcs a talajtípusokhoz	83
4. Térképi alapú talajtani információk különböző léptékekben és méretarányokban	84
5. A célspecifikus, digitális talajterképezés koncepciója	84
6. Jellemző talajsorozat a Kárpát-medencében	85</

28. Természetes vagy természetközeli növényzettel borított területek aránya	100
29. A vegetációs tájak élőhelygazdagsága I	101
30. A vegetációs tájak élőhelygazdagsága II	101
31. A vegetációs tájak élőhelygazdagsága III	101
32. A vegetációs tájak természetessége	102
33. A vegetációs tájak máig fennmaradt növényzeti örökségének természetessége	102
34. Az erdők természetessége erdőgazdasági tájaként	102
35. Az erdők természetessége	102
36. Magyarország növényzetalapú természeti tőkéje	102
37. A partlagok részaránya vegetációs tájaként	103
38. A vegetációs nagytájak élőhelyeinek változása (1783–2013)	103
39. A növényzeti klímazónák múltbeli és várható jövőbeli változásai	103

ÁLLATVILÁG	oldal
1. A Kárpát – Pannon-térség állatföldrajzi felosztása	104
2. Újra meghonosodott nagyragadozók elterjedése	104
3. A parlasi sas elterjedése	105
4. A kerecsensólyom elterjedése	105
5. A kék vércse elterjedése	105
6. A sziki szegfűbagolylepke és a sziki ürömbagolylepke elterjedése	105
7. A Kárpát-medence faunadinamikája	106
8. A fői boglármaképek elterjedése	106
9. A szöcskeegerek elterjedése	107
10. A Kárpát-medencei földikutyafajok elterjedése	107
11. A kökőrcsinvárg-földibagolylepkék elterjedése	107
12. A fésűsbagolylepkék elterjedése	107
13. A bánati csiga elterjedése	108
14. Maradványjellegű lápi fajok elterjedése	108
15. Dolomitsziklagepek maradványfajai	108
16. Dácikus szöcske- és sáskafajok elterjedése	108
17. Dácikus és balkáni csigafajok elterjedése	108
18. A pannon gyík és a homoki gyík elterjedése	109
19. A keleti tarkalepkék elterjedése	109
20. A tarajosgötek elterjedése	110
21. A vörös- és a sárgahasú unkák elterjedése	110
22. A rákosi vipera és rokonaiknak elterjedése	110
23. Az erdei pockok elterjedése	110
24. A kis apollólepke genetikai állományainak elterjedési dinamikája	111
25. Átfedések a Kárpát-medence területi állatföldrajzi tagolódásában	111
26. Magyarország állatvilágának sokfélesége	111

TÁJAK	oldal
1. A Kis-Sárrét nyugati felének tájváltozása a 18. század végi és a 21. század eleji tájhasználat alapján	112
2. Történeti tájtipusok a Kárpát-medencében (11–16. század)	113
3. Genetikus tájtipusok	114–115
4. Genetikus tájtipusok rendszerének megalapozása	116
5. A talajok vizsgáldkódás szerinti kategorizálása	116
6. Működés szerinti tájtipusok (A Szekszárdi-domság részlete)	116
7. A felszín területhasználat szerinti kategorizálása	116
8. Tájhasználat szerinti tájtipusok (A Szekszárdi-domság részlete)	116
9. A Fertő – Hanság térsége tájainak domborzati típusai	117
10. A Fertő – Hanság térsége tájainak antropogén jellege	117
11. A Fertő – Hanság térsége tájainak felszínborítása	117
12. A Fertő – Hanság térsége tájkaraktertipusai	117
13. A felszínfedettség változását kialakító főbb hajtóerők	119
14. A felszínfedettség változásának főbb tendenciái és nagyságrendje (1990–2012)	119
15. A felszínfedettség stabilítása (1990–2012)	119
16. Az egyes hemeróbiaszintek meghatározása az emberi hatáserősség mértéke alapján, tájalkotó tényezők szerinti bontásban	120
17. Az emberi tevékenység tájformáló hatásának erőssége (hemeróbia)	120
18. Az egyedi tájértékek felmértsége (2015)	121
19. A Kárpát – Pannon-térség természeti tájainak rendszertani felosztása	122–123
20. Tájképi értékesség	124
21. Az Ős-Dráva tájrehabilitációs program (Vízrendelési terv részlete)	125

22. Természeti tájak rendszertani felosztása	126–127
23. Tájak éghajlatváltozással szembeni sérülékenysége a 21. század végéig	128
24. A Kárpát – Pannon-térség természeti tájainak magasabb rendszertani felosztása	129

KÖRNYEZETVÉDELEM	oldal
1. Magassági inverzió és talajközeli inverziós rétegződés	130
2. A szén-dioxid légköri koncentrációjának alakulása (1981–2017)	131
3. A kén-dioxid légköri koncentrációjának alakulása (1973–2016)	131
4. A nitrogén-dioxid légköri koncentrációjának alakulása (1974–2016)	131
5. A tropozférikus ózon légköri koncentrációjának alakulása (1990–2016)	131
6. A felszinközeli légkör melegedésében meghatározó üvegházhatású gázok fontosabb jellemzői	131
7. Az üvegházhatású gázok főbb antropogén forrásai	131
8. A fontosabb üvegházhatású gázok kibocsátása (1995–2014)	132
9. A kén-dioxid, a nitrogén-oxidok és a szálló por kibocsátásának változása (1995–2014)	132
10. Az automata légszennyezésmérő állomásokkal rendelkező városaink SO ₂ -immissziójának éves átlaga	132
11. Az automata légszennyezésmérő állomásokkal rendelkező városaink NO ₂ -immissziójának éves átlaga	132
12. A szálló por és a felszinközeli ózon határérték-túllépéseinek száma	132
13. A kibocsátott légszennyező anyagok csökkentésének céljai 2020-ig a Genfi Egyezményvel összhangban	133
14. Az ingyenesen kiosztott ÜHG-kibocsátási egységek mennyisége (2013–2020)	133
15. A felszíni vizek minősége ökológiai állapot szerint (2009–2015)	134
16. A felszíni vizek minősége kémiai állapot szerint (2009–2015)	134
17. A Kárpát–Pannon-térség városi és agglomerációs szennyvíztisztítói (2012)	134
18. Települési szennyvíztisztítók (2012)	135
19. A Kárpát–Pannon-térség potenciális vízszennyező nehézipari forrásai	135
20. A Kárpát–Pannon-térség potenciális vízszennyező vegyipari, fa- és papíripari, valamint egyéb forrásai	136
21. A Kárpát–Pannon-térség nagyobb potenciális víz-szennyező állattenyésztési és élelmiszeripari forrásai	136
22. A hideg rétegvizek arzéntartalmának területi eloszlása	136
23. A klorofill-a nyári és évi átlagkoncentrációja (1975–2014)	136
24. A nitrártartalom negyedévenkénti változása Dejtár és Dunakeszi talajvízkútjában (1990–2012)	137
25. A sekély porózus és sekély hegyvidéki víztestek kémiai állapota	137
26. A talaj termékenységét gtló tényezők	138
27. Talajvédő művelés alkalmazásának elterjedtsége a mezőgazdasági területeken	138
28. A talajok érzékenysége a savanyodásra	139
29. A talajtömörödés mértéke és elterjedtsége a mezőgazdasági területeken	139
30. A nitrát bemosódásának veszélye mezőgazdasági területeken	140
31. A talajok nehézfémtartalma	140
32. A keletkező hulladék mennyiségének alakulása hulladékfajtánként (2004–2015)	140
33. A települési hulladék mennyiségének alakulása a begyűjtés módja szerint (2004–2015)	141
34. A közzolgáltatás keretében a lakosságtól elszállított települési hulladék fajtalog mennyisége	141
35. A közzolgáltatás keretében a lakosságtól elszállított települési hulladék átlagos összetétele anyagfajtánként (2015)	141
36. A keletkező hulladék kezelési módjának alakulása (2004–2015)	141
37. A lerakással ártalmatlanított hulladékok mennyiségének alakulása (2004–2015)	141
38. A különböző hulladékokból nyert biogáz energetikai hasznosítása (2017)	142
39. Az anyagában hasznosított hulladékok mennyiségének alakulása (2004–2015)	142
40. A települési hulladék mennyiségének és kezelésének alakulása (2000–2015)	142

41. A közzolgáltatás keretében a lakosságtól elszállított települési hulladék kezelési módja (2015)	142
42. Kommunális hulladéklerakók (2002)	143
43. Hulladékok ártalmatlanítását végző létesítmények (2014)	143

TERMÉSZETVÉDELEM	oldal
1. Országos jelentőségű védett természeti területek és natúrparkok (2017)	145
2. Védett természeti területek (1990–2017)	145
3. Védett és fokozottan védett fajok számának alakulása Magyarországon (1993–2017)	146
4. Védett növényfajok száma	146
5. Védett növényfajok aránya	146
6. Magyarország nemzeti parkjai (2017)	146
7. A nemzetpark-igazgatóságok vagyonkezelésében lévő főbb állatállományok változása (1990–2016)	146
8. Nemzetközi minősítésű természeti területek és világörökségi helyszínek (2017)	147
9. Világörökségi területek Magyarországon (2017)	148
10. Novohrad–Nógrád Geopark	148
11. Bakony–Balaton Geopark	149
12. Magas Természeti Értékű Területek	149
13. Országos Ökológiai Hálózat	150
14. Európa életföldrajzi régiói (2016)	150
15. Natura 2000 területek	151
16. Natura 2000 területek aránya az Európai Unió néhány országában	151
17. A pannon biogeográfiai régió legjellemzőbb élőhelytipusai Magyarországon	152
18. A pannon biogeográfiai régió közösségi jelentőségű állat- és növényfajai Magyarországon	153
19. A nemzetpark-igazgatóságok természetvédelmi látogatóközpontjai és bemutatóhelyei	154–155

TERMÉSZETI VESZÉLYEK	oldal
1. A természeti veszélyek és katasztrófák áttekintő rendszere	156
2. A Magyarország évente előforduló földrengések száma és a történelmi idők legjelentősebb földrengései	156
3. Várható földrengés-intenzitások	157
4. Szeizmikus zónák	157
5. Felszínmozgások (főként csuszamlásos) veszélyek Magyarországon	157
6. Felszínmozgás	158
7. Csuszamlásos veszélyek és formák a Hernád-völgy magaspartján	159
8. Felszínmozgások a Dunakömlőd–Paks közötti magasparton	159
9. Légnyomás és szélmező (2014. május 15. 19:00)	160
10. A tengerszintű légnyomás és a hőmérséklet	160
11. A legmagasabb napnali hőmérséklet (1987. január 12.)	160
12. A hótakaró vastagsága (1987. január 12.)	160
13. A 2013. május 30. 7:00 és június 3. 7:00 közötti csapadékösszeg Közép-Európában	161
14. Az időjárási frontok és a meleg, nedves szállítószalag helyzete	161
15. Standardizált csapadékindez (SPI)-értékek kategorizálása	161
16. A standardizált csapadékindez (SPI) augusztusi hathavi országos értékei	161
17. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) országos átlagai (1893–2012)	161
18. A Pálfai-féle aszályindex (PAI) sokévi átlagai	161
19. Potenciális szélerezóió	162
20. Talajerózió	162
21. Az erdőtűz kialakulásához kedvező időjárási feltételek az Angström-erdőtűzindex alapján	163
22. Vegetáció- és erdőtűzek Magyarországon (2007–2016)	163
23. Árvízvédelem és árvízveszélyeztetettség	164
24. Villámárvizet okozó időjárási helyzet	165
25. Villámárvíz-veszélyeztetettség	165
26. Özönfajok inváziójának mértéke	165
27. Belvízvédelem és belvíz-veszélyeztetettség	166
28. Az ürömlévelű parlagfű elterjedése	167
29. A parlagfűpollen légterí koncentrációjának jellemző országos eloszlása	167
30. Természeti veszélyek	167

KÉPEK JEGYZÉKE

FÖLDTAN	oldal
1. A Tapolcai-medence pannóniai korú bazaltból felépülő hegyei	21
2. Jura időszakai feketeköszén egykori külfejtése Pécs mellett	27
3. Az egykori rudabányai sziderites vasércbánya felhagyott külszíni fejtése	27
4. Pannóniai bazaltvulkán kürtője a Ság-hegyen	33
5. Középső-miocén sekélytengeri mészkő Fertőrákos egykori kőfejtőjében, amely ma természetvédelmi bemutatóterület és színház	34
6. A kora-triász folyóvízi eredetű homokkőből felépülő ún. Babás-szerkövek Kővágzósölts felett	34
7. Késő-triász sekélytengeri dolomit a veszprémi Séd-völgyben	34
8. Pannóniai oszlopos bazalt a Hegyes-tű bányaudvarában a Balaton-felvidéken	35
9. Középső-triász mészkő karros felszíne az Aggteleki-tó felett	35
10. Kora-miocén riolitufa erodált felszíne Kazár határában	35
11. A Kis-Salgó (vagy Boszorkány-kő) tetőszintjének lemezis bazaltja a Medves-vidéken	35

GEOFIZIKA	oldal
1. Az 1810. januári móri földrengés térképe (1814)	39
2. Kövesligethy Radó (1862–1934), a magyar földrengéskutatás úttörője	39

DOMBORZAT	oldal
1. A Fogarasi-havasok	44
2. Délies kitettségű lejtő Külső-Somogy területén, Karád határában	48
3. Göcsej dombvidéke Kustánszegnél	48
4. A dombvidéki jellegű Mezőség az Erdélyi-medencében	48
5. Töbrök sora a Királyerdő tagolt hegységperemi dombvidéken	48
6. A Borescu-fennsík tönkfelszíne a Reteyzáton	49
7. Jellegzetes kiskunsági homokvidék	49
8. A Dráva síkvidéke Szaporcánál, Baranya déli részén	49
9. Jellegzetes nyírségi táj a Debreceni-Ligetaltján	52
10. Óstalajokkal tagolt löszfal Báta határában	52
11. Jellegzetes hortobágyi táj Ágota-pusztá környékén	52
12. A Tisza övzátonyai Rakamaznál	53
13. Kis-sárréti táj Biharugra határában	53
14. Hansági táj Földsziget (Csorna) közelében	53
15. A Somló lávasapkás tanühegye	53
16. Völgysegi táj Nagyhajmás közelében	53
17. A Tési-fennsík a Bakony keleti részén	55
18. Az Alacsony-Gerecse Tarján közelében	55
19. Középső-triász dolomitból felépülő sasbérccek a Budai-hegységben, Budaörs határában	55
20. A Teve-sziklák a Pilisben, Pilisborosjenő közelében	56
21. A Visegrádi-hegység a visegrádi várral a Dunakanyarban	56
22. A Börzsony vulkáni vonulata Nagyborzsony felől	56
23. Cserhádi dombvidéki táj, háttérben a Szanda vulkáni hasadékköltésének kettős csúcsával	56
8. Homoki gyík (<i>Podarcis taurica</i>), előtérben a Somos-kő várral koszorózott vulkáni kürtőkitöltése	56
25. A Mátra, háttérben a Kékkessel, az ország legmagasabb hegycsúcsával	56
26. A Sátor-hegyek, a Tokaji (Zempléni)-hegység vulkáni eredetű hegyei Sátoraljaühelynél	56
27. A Bükk és a Bükkalja Noszvaj közelében	57
28. A Szádelői-fennsík a Gömör–Tornai-karsztvidéken, előtérben Torna várával	57
29. A Vadász-park völgye a Cserehát dombvidékén	57

ÉGHAJLAT	oldal
1. Hidegpárnás időjárási helyzet a Mátrában	59
2. A megfagyott Szinva-vízesés Lillafürednél	61
3. Nyári zivatarból kiáramló levegő (ún. kifutószél) és csapadéksáv a Balaton fölött	63
4. Egy nyírségi nemesnyáras szélvihar utáni állapota jól jelzi a szél irányát és erejét	65
5. Ciklon Európa felett műholdképen, 2012. augusztus 14.	68
6. A Kárpát–Pannon-térség nagyrészt derült időben készült műholdképe, 2013. június 20.	68
7. A vegetációs index anomáliái 2010 augusztusában	68
8. A vegetációs index anomáliái 2012 szeptemberében	68

VIZEK	oldal
1. Budapest látképe a Margit-szigettel	72
2. A Vág Sztrccsény váranál	72
3. A Rába Győrnél	72
4. A Sió és zsílipje Siófkónál	72
5. A Dráva	72
6. A Tisza a tiszazugi Tiszainokánál	72
7. A Kis-Szamos Kolozsvárnál	72
8. A Sajó Miskolcnál	72
9. A Holt-Körös Szarvasnál	73
10. A Maros Szalárdtelepnél	73
11. A Kárpát-medence vízborította és árvízjárta területei az ármentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtt (1938. évi térkép újraközlése)	73
12. A Balaton látképe Fonyódról	73
13. A Fertő nádvilága Balf közelében	76
14. A Velencei-tó madártávlatból	76
15. Gyilkos-tó	76
16. Szent Anna-tó	76
17. Tisza-tó	77
18. Az Alföldön az ázott kutak egyik fajtája a gémeskút, amely egyben jellegzetes tájképi elem is	77
19. Belvízelöntés Kaba határában	79
20. Hévfórárs táplálja a gyogyító erejéről is híres Hévízi-tavat	79
21. A budai hévízes Molnár János-barlang	80

NÖVÉNYZET	oldal
1. A Kárpát–Pannon-térség természetes növénytakarója (1973. évi térkép részleteinek újraközlése)	94
2. A homoki erdőssztyepp-tölgyes a magyar táj különleges vegetációmozakja	94
3. A szikes pusztá a legnagyobb kiterjedésű ősi növényzeti típusunk	95
4. A magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>) nyílt dolomitsziklák bennszülöttje	97
5. Változatos szerkezetű üde erdő gazdag gypszzinttel	98
6. Jellegzetes pannon táj a középhegységek lábán	98
7. A tinőöröm (<i>Vaccaria hispanica</i>) szinte eltűnt a modern mezőgazdálkodás miatt	100
8. Egy tájalkító őzönfaj, a közönséges selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) tömeges megjelenése homoki élőhelyen	100
9. Természetes ártéri életközösségek már csak a szabályozatlan folyószakaszokon találhatók	100
10. Dombvidéki táj korábban művelt területekkel, regenerálódó élőhelyekkel, terjedő özönnövényekkel	101

ÁLLATVILÁG	oldal
1. Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>)	106
2. Fői boglármaképe (<i>Kretania pylaon</i>)	106
3. Magyar földikutya (<i>Nannospalax hungaricus</i>)	107
4. Magyar tavaszi fésűsbagolylepke (<i>Dioszeghiana schmidtii schmidtii</i>)	107
5. Bánati csiga (<i>Drobeta banatica</i>)	107
6. Erdélyi avarszöcske (<i>Pholidoptera transsylvanica</i>)	108
7. Alpesi göte (<i>Ichthyosaura alpestris</i>)	109
8. Homoki gyík (<i>Podarcis taurica</i>)	109
9. Kaszpi haragóssikló (<i>Dolichophis caspius</i>)	109
10. Rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>)	110
11. Kis apollólepke (<i>Parnassius mnemosyne</i>)	110

TÁJAK	oldal
1. Az ország leggyakoribb, vegyes szántóföldi hasznosítású kultúrtájtípusa az Abaúji-Hegyalján, Boldogkövárjala környékén	112
2. A Bodrogköz Zalkod határában. Honfoglaló elődeink legelőszőr a folyók menti alacsony és magas ártereket foglalták el	112
3. Lőszös üledéken kialakult, tagolt domság, barnafölddel fedve. Koppány menti domság, Somogyacsa közelében	116
4. A Szekszárdi-domság Szálka közelében	116
5. A Fertő medencéjének legmélyebben fekvő, náddal fedett része és a gyepek, szántóföldek mozaikjával tarkított partói övezete	118
6. A Fertő tó nyíltvízű, döntően rekreációs használatú része	118
7. A Balf–Ruszt-i-domság és a Lajta-hegység lejtői	118
8. Szőlőültetvények a Lajta-hegység déli, Fertőre néző lejtőin	118
9. Védettsége ellenére csökkenő földhasználati stabilitású nyírségi táj. Létavértes, Mosonta-kert	118
10. Külszíni bányászat okozta metahemerób tájrészlet a Keszthelyi-hegységben, Gyenesdiás közelében	121

11. Egy természetközeli, oligohemerób táj a Tisza mentén, Gergelyugornyánál	121
12. Jellegzetes szikpadkás táj a Hortobágyon	121
13. A táj látványértékét jelentősen befolyásolja az aktuális növény-zetborítottság és a még változékonyabb időjárási helyzet. Vihar előtti táj Tiszaörs határában	124
14. Tájképi konfliktus a Visontai erőmű körzetében (Mátraalja)	124
15. Egykori bánya trependerezésével és fásításával biztonságosan látogathatóvá tett Bauxitföldtani Park Gánt közelében	124
16. Korábbi külszíni lignitfejtés tájrendezett végödrre Ecséd határában, a Mátraalján	125
17. A várható éghajlatváltozásnak leginkább kitett vizes élőhelyek egyike a Beregi-Tiszaháton. Gulács, Boroszló-kert	128

KÖRNYEZETVÉDELEM	oldal
1. Az Alföld fölött kialakuló hidegpárna rétegfelhői a Bükkből	130
2. Füstök Debrecenben 2016. november végén	130
3. A hegyhátsali tévéadóróny, benne az OMSZ mérőállomása	130
4. A Kecskeméti K-pusztai mérőállomás	130
5. Dorr-típusú üleptők (előtérben) és biológiai szennyvíztisztító medence (háttérben)	134
6. Eleveniszapos rendszerű biológiai szennyvíztisztítás, a háttérben rothasztó tornyokkal	135
7. Jóságállás vízzsennyyezése az Alföldön	135
8. Eutrofizáció a Cseréki-Holt-Tiszán	137
9. Erős areális erózió (világos foltok) a Hajdúhát szántóföldjein	138
10. A szelerozió következménye: szántóföldön lerakott homoklepel (Nyírség)	139
11. Egykori katonai repülőtér környezeti kármentesítése: olajjal szennyezett talaj és talajvíz tisztítása	140
12. Egykori hulladéklerakó környezeti kármentesítése	140
13. Szigetek hegyvidéki gondorfeltételek hulladéklerakó	142